

8. PODZEMELJSKI EKOSISTEMI URBANI EKOSISTEMI VODNI EKOSISTEMI

1

PODZEMELJSKI EKOSISTEM

mali podkovnjak
Rhinolophus
hipposideros

- ▶ Najpogosteje nastajajo na karbonatnih kamninah, **apnencu** ali **dolomitu**, ki so **sorazmerno topne**, da skoznje pronica voda.
- ▶ V podzemeljskem ekosistemu **ni zelenih rastlin**.
- ▶ Naseljujejo ga le **bakterije, glice in jamske živali**, ki so ustrezno prilagojene z učinkovitimi **mehano-in kemoreceptorji**.

apstana

jamska kozica – *Troglocaris* sp.

jamska kobilica
Troglophilus sp.

človeška ribica – *Proteus anguinus*

jamska postranica
Niphargus sp.

Čuk – *Athene noctua*

kmečka lastovka
Hirundo rustica

domači vrabec
Passer domesticus

kuhinjski ščurek
Blatta orientalis

bela štorklja
Ciconia ciconia

pozidna kuščarica
Podarcis muralis

domači golob
Columba livia domestica

turška grlica
Streptopelia decaocto

šmarnica
Phoenicurus ochruros

kuna belica - *Martes foina*

posteljna stenica
Cimex lectularius

siva podgana
Rattus norvegicus

URBANI EKOSISTEM

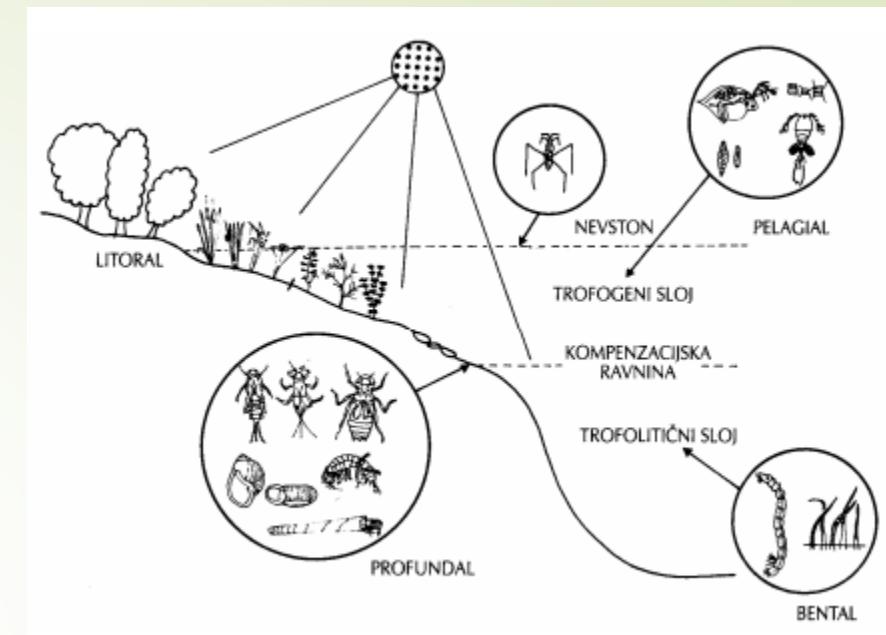
- ▶ Urbane ekosisteme popolnoma obvladuje **človek**.
- ▶ Razširjen je **skoraj po vsej Zemlji**.

VODNI EKOSISTEMI

- ▶ Glede na značilne življenjske združbe ločimo:
- ▶ **Ekosisteme celinskih voda**
  - ▶ **Stoječa vodna telesa**
    - ▶ jezera, ribniki, mlake, luže močvirja
  - ▶ **Tekoča vodna telesa**
    - ▶ Reke
- ▶ **Ekosisteme morij in oceanov**

JEZERO

- ▶ Jezero je vertikalno razčlenjen ekosistem.
- ▶ Ekološko delimo jezero v:
  - ▶ Plitvi **litoralni pas**
  - ▶ Osvetljeni **trofogeni sloj** – v nj prodre dovolj svetlobe za fotosintezo
  - ▶ Neosvetljeni **trofolitični sloj**
- ▶ Mejo med trofogenim in trofolitičnim slojem imenujemo **kompenzacijkska ravnina**.

navadni trst
Phragmites communis

širokolistni rogoz
Typha latifolia

RASTLINSTVO LITORALNEGA PASU

rumeni blatnik - *Nuphar luteum*

- ▶ Obrežni rob zaraščajo **trst**, **širokolistni rogoz** in **gozdni sitec**.
- ▶ Razmere so dovolj ugodne za rast vodnih rastlin, kot so:
  - ▶ **vretenčasti rmanec**, **dristavec**, **vodna kuga**.
  - ▶ Na površini plavajo listi **lokvanja** in **blatnika**.

gozdni sitec
Scirpus sylvaticus

vretenčasti rmanec
Myriophyllum spicatum

dristavec
Potamogeton natans

beli lokvanj – *Nymphaea alba*

vodna kuga - *Elodea canadensis*

enodnevica - *Ephemera danica*

vrbnica – *Plecoptera* sp.

kačji pastir
Lestes virens

veliki mlakar

Lymnaea stagnalis

ŽIVALSTVO LITORALNEGA PASU

roženi svitek
Planorbarius corneus

jezerska brezzobka
Anodonta cygnea

- ▶ Litoralni pas je najbogateje nasljen z **vodnimi ličinkami žuželk: enodnevnic, vrbnic in kačjih pastirjev.**
- ▶ Tu živijo **polži mlakarji, roženi svitki in školjke brezzobke.**
- ▶ Med trstičevjem so doma **trstnice, trstni strnadi** ter **velike in male bobnarice.**

močvirška trstnica
Acrocephalus palustris

trstni strnad - *Emberiza schoeniclus*

velika bobnarica
Botaurus stellaris

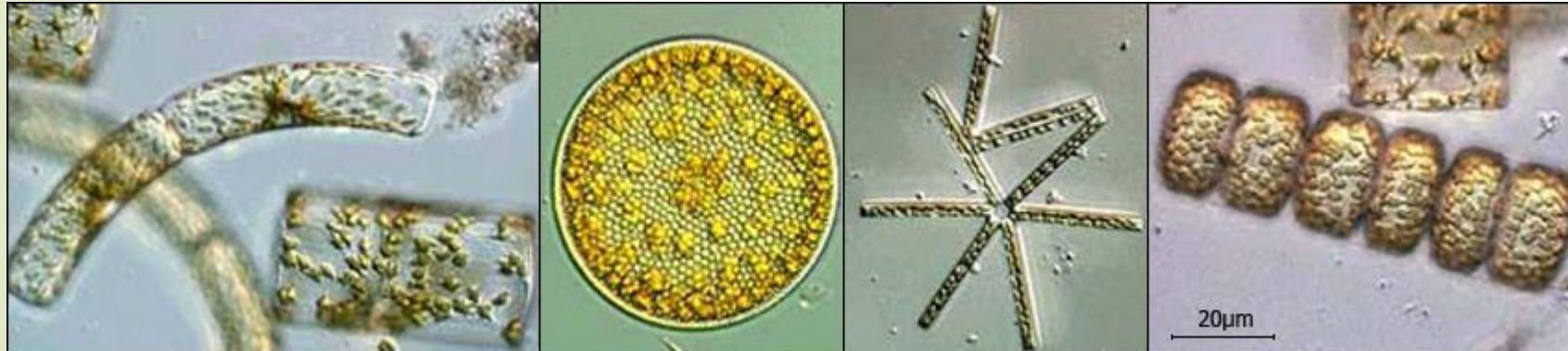
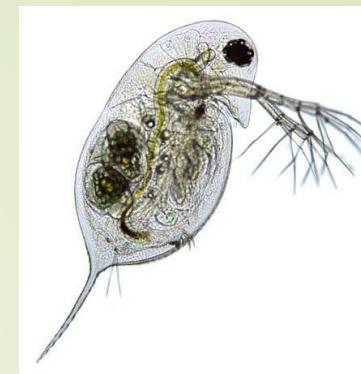
mala bobnarica
Ixobrychus minutus

dinofit
Ceratium hirundinella

RASTLINSTVO IN ŽIVALSTVO TROFOGENEGA SLOJA

- Organizme trofogenega sloja imenujemo **jezerski pelagial**.
- Sestavljajo ga **fitoplanktoni** (dinofiti, kremenaste alge), **zooplanktoni** (raki ceponožci, vodne bolhe) in **ribe** (postrvi, ostriži in smuči).

kremenaste alge - Diatomeae

sončni ostriž - *Lepomis gibbosus*

jezerska postrv
Salmo trutta lacustris

smuč - *Sander lucioperca*

ŽIVALSTVO TROFOLITIČNEGA SLOJA

- ▶ V trofolitičnem sloju, kjer je **pre malo ali nič svetlobe**, živijo le **potrošniki** in **razkrojevalci**.
- ▶ V organskem blatu, ki se nabira in razkraja na dnu, živijo **hironomidske ličinke** in **maloščetinci tubifeksi**.
- ▶ **Bakterije** v blatu pretvarjajo organske ostanke v hranične soli.
- ▶ Zaradi razkrojevanja začne ob dnu **primanjkovati kisika**.

hironomidska ličinka

odrasla hironomidska žuželka - Chironomidae

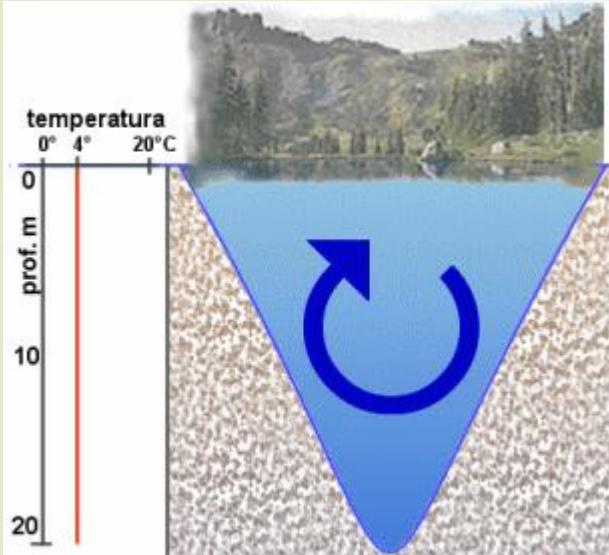

Tubifeks – *Tubifex pescei*

LETNO KROŽENJE VODE V JEZERU

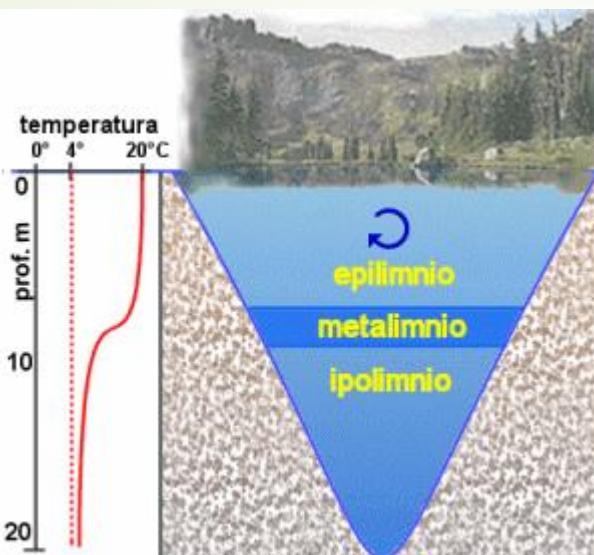
10

Spomladansko kroženje

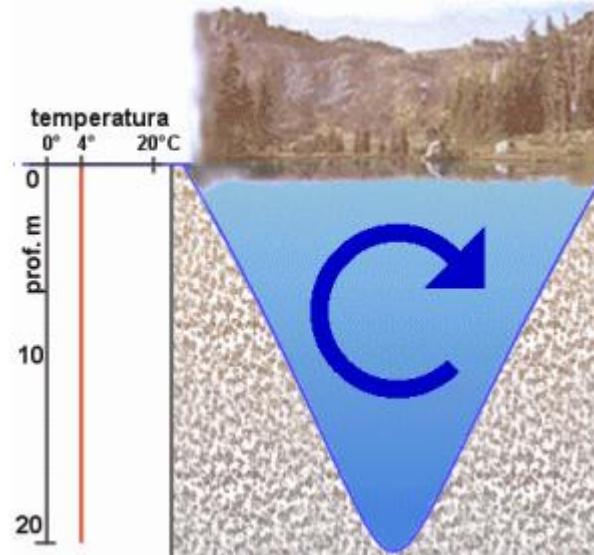
Vetrovi sprožijo kroženje vode, ki ima povsod 4°C , torej povsod enako gosta; kisik pride do dna.

Poletna stratifikacija

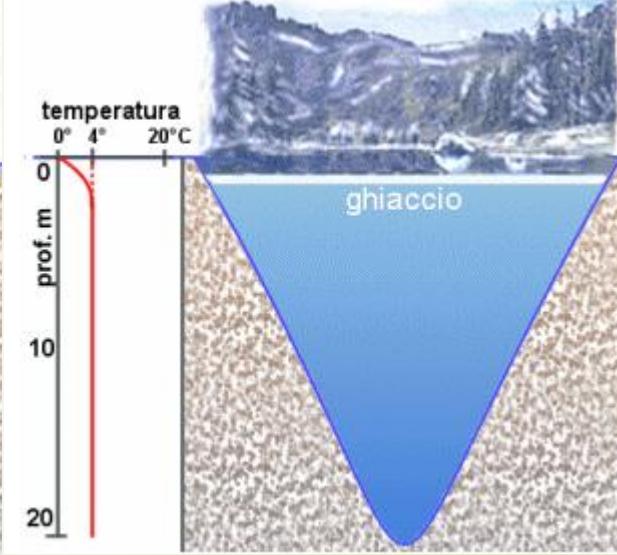
Voda kroži samo v zgornji, toplejši plasti, epilimniju; kroženje ne doseže hipolimnija, ker je v njem temp. 4°C in torej voda gostejša od zgornje. Kisik doseže samo metalimnij (mejo med epilimnijem in ipolimnijem).

Jesensko kroženje

Vetrovi sprožijo kroženje vode, ki ima povsod 4°C , torej povsod enako gosta; kisik pride do dna.

Zimska stratifikacija

Na gladini je led (0°C), ki je lažji od spodnje vode (4°C) → voda ne more krožiti. Kisik ostane na površju.

PROIZVODNOST JEZER

► Po proizvodnosti razlikujemo:

► **Oligotrofna** (malo hranljiva) jezera:

- **Globoka** jezera s **čisto in prozorno vodo** modre ali modrozelene barve.
- Vsebujejo **malo hranilnih soli** in **veliko raztopljenega kisika**, ki ga je dovolj **tudi ob dnu**.
- **Fitoplankton** je **redek**, značilne ribe so jezerske **postrvi**.

► **Evtrofna** (hranljiva) jezera:

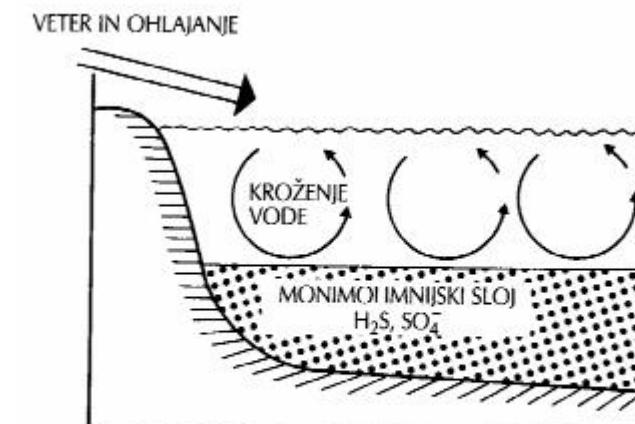
- **Plitva** jezera, s **trstičjem** ob obali.
- **Pri dnu primanjkuje kisika**, zato potekajo anaerobni **procesi razkrojevanja**.
- V fitoplanktonu prevladujejo **modrozelene cepljivke**.
- Značilne ribe so **krapi**, ki prenašajo pomanjkanje kisika.

krap - *Cyprinus carpio*

ONESNAŽEVANJE JEZER

- ▶ **Mnoga alpska jezera**, ki so bila po naravi oligotrofna **človek** inesnažuje z organskimi odplakami in jih **spreminja v evtrofna jezera**.
- ▶ **Odplake** so gnojila, ki pospešujejo rast alg ali „**cvetenje jezera**“.
- ▶ Ko **alge odmrejo**, se polagajo na dno in se **razkrajajo**.
- ▶ Ko razkrojni procesi **porabijo ves kisik**, začnejo **gniti**. Pri tem nastaja strupeni **vodikov sulfid** (H_2S).
- ▶ **Voda na dnu** postane tako **težka**, da **se ne meša s površinsko** niti pri jesenskem, niti pri spomladanskem kroženju vode.
- ▶ **Dno** ostane **brez kisika**, zato **živali tam ne živijo**.

Z onesnaženjem jezerske vode nastane v globini monimolimnijski sloj. Jesensko in spomladansko kroženje vode ne seže do dna. (Tarman, 1997)

Blejsko jezero

13

Dvojno jezero
v dolini triglavskih jezer

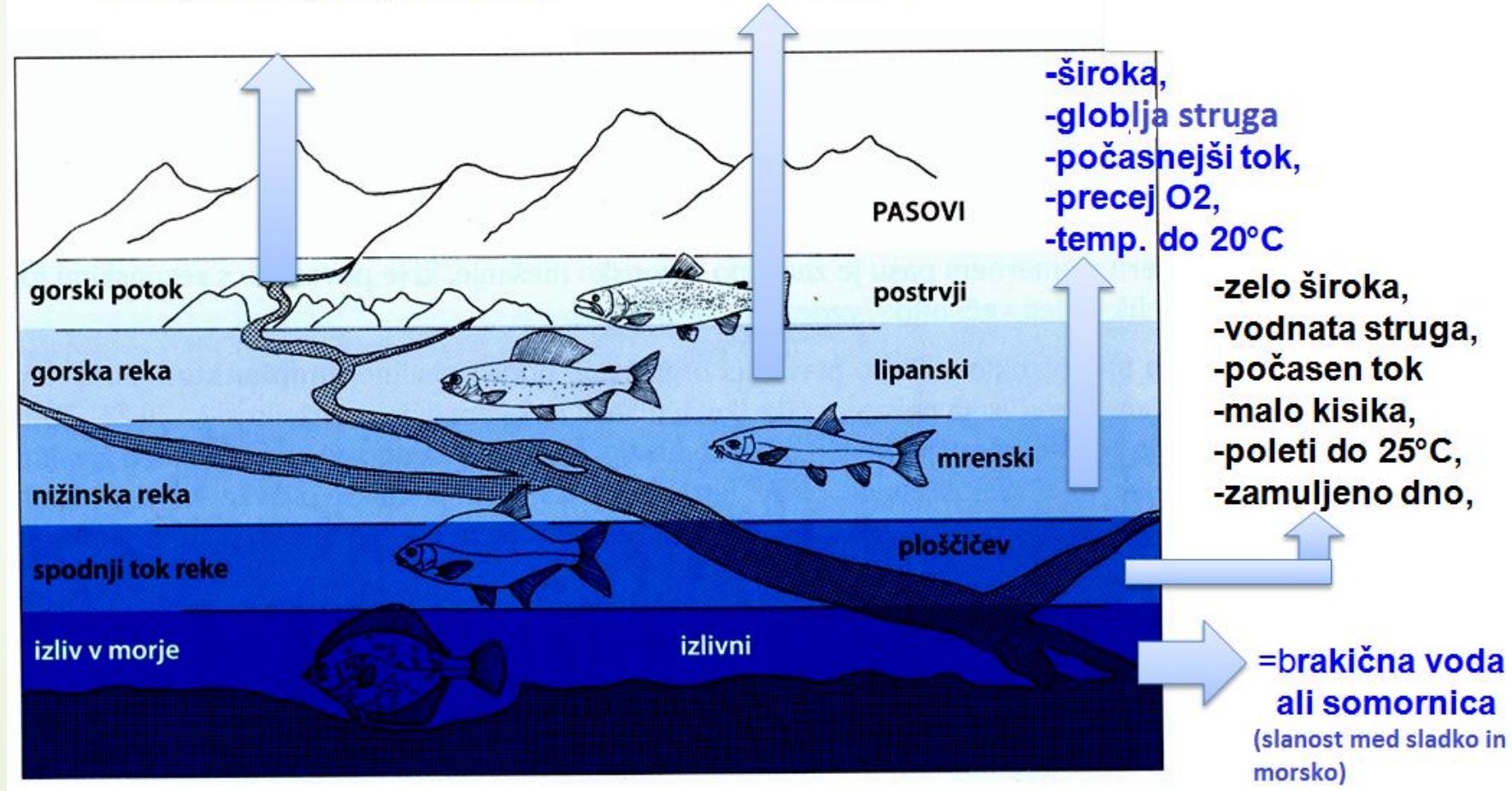
Reko delimo v več odsekov glede na:

- hitrost toka
- zgradbo rečnega korita
- toplote razmere
- vsebnost kisika.

- dosti O₂, temp. do 10°C, hitro tekoča, čista voda,
- zelo malo primarne produkcije,
- rečnega planktona ni,
- prilagoditve živali:

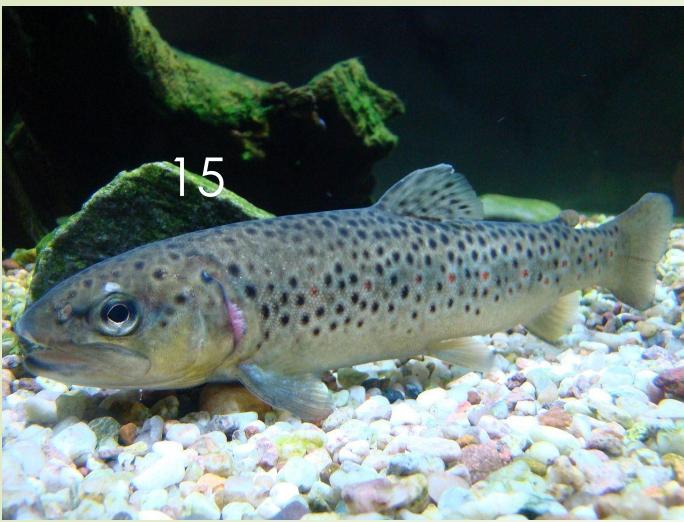
oprimejo se podlage (priseski),
ribe so dobri plavalci,
telo je sploščeno,
zavetje med algami, pod kamni.

- tok se umirja,
- hladna,
- nasičena z O₂

REKE

- ▶ Po prisotnosti vrst delimo reko v več pasov, označenih po ribah:

potočna postrv - *Salmo trutta fario*

lipan - *Thymallus thymallus*

mrena - *Barbus barbus*

- ▶ **Gorski potok – postrvji pas**
- ▶ **Gorska reka – lipanov pas**
- ▶ **Nižinska reka – mrenin pas**
- ▶ **Spodnji tok reke – ploščičev pas**
- ▶ **Izliv v morje – iverkin in okunov pas**

ploščič - *Abramis brama*

iverka - *Platichthys flesus (passera)*

okun - *Gymnocephalus cernuus*

POSTRVJI PAS

vrbnica z ličinko - *Plecoptera* sp.

- ▶ Najvišji tok reke imenujemo **postrvji pas**.
- ▶ Zanj je značilna **čista, hladna** (do 10 °C) in **hitro tekoča voda**, z **veliko vsebnostjo kisika**.
- ▶ Ribe, ki živijo v hitro tekočih vodah, so običajno dobri, hitri plavalci.
- ▶ V teh vodotokih živijo še predvsem **ličinke vrbnic, enodnevnic in mladoletnic**.
- ▶ Ti organizmi se običajno zadržujejo **pod kamenjem**, da jih močan rečni tok ne odnese.

mladoletnica z ličinko
Trichoptera sp.

enodnevnička z ličinko - *Ephemera danica*

potočna postrv - *Salmo trutta fario*

LIPANSKI PAS

- ▶ **Lipanski pas** je imenovan po lipanu.
- ▶ Lipanski pas predstavljajo predvsem **manjše reke**, kjer je **vodni tok počasnejši** kot v postrvjem pasu.
- ▶ **Temperature vode** so **nekoliko višje** kot v postrvjem pasu.
- ▶ Vsebnost **kisika** je **nekoliko manjša** kot v postrvjem pasu.

lipan - *Thymallus thymallus*

MRENIN PAS

- ▶ Lipanskem pasu sledi **mrenin pas**, imenovan po mreni.
- ▶ Običajno je to **srednji tok rek**,
- ▶ kjer so **najvišje temperature vode okoli 20 °C**.
- ▶ **Dno** rek je **prodnato** ali **peščeno**, mestoma tudi že **zamuljeno**.
- ▶ **Tok** rek je **počasnejši**,
- ▶ **vsebnost kisika** pa **manjša** kot v postrvjem in lipanskem pasu.

mrena – *Barbus barbus*

PLOŠČIČEV PAS

- ▶ **Spodnji tok** rek imenujemo **ploščičev pas** – po ploščiču.
- ▶ **Najvišje temperature** dosegajo **25 °C**.
- ▶ **Struge** teh rek so običajno **široke**,
- ▶ **voda** v njih pa **teče počasi**.
- ▶ **Dno** je **zamuljeno**, mestoma **preraslo z vodnim rastlinjem**.
- ▶ **Vsebnost kisika** je **manjša** kot v postrvjem, lipanskem in mrenskem pasu.
- ▶ V mulju žive **školjke** in **maloščetinci**.

maloščetinci - *Oligochaeta*

rečna brezzobka
Unio crassus

ploščič - *Abramis brama*

IVERKIN IN OKUNOV PAS

- **Ob izlivu** reke v morje, v **iverkinem in okunovem pasu**, pride do **mešanja morske vode z rečno**, zato tod najdemo **tudi morske ribe**.

iverka - *Platichthys flesus*

okun - *Gymnocephalus cernuus*

ONESNAŽEVANJE REK

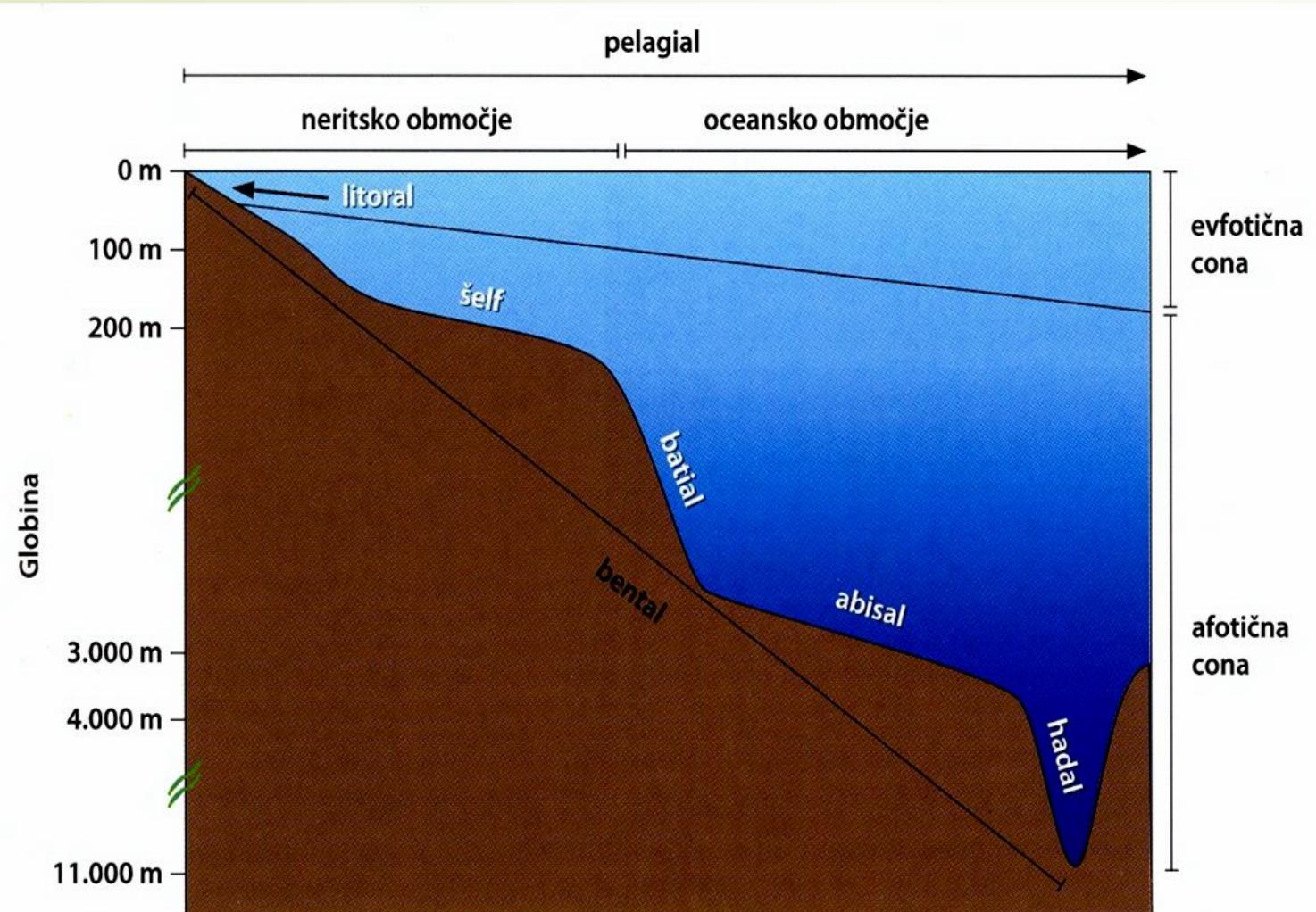
- ▶ **Sodobno onesnaževanje rek** s komunalnimi odplakami in strupenimi snovmi iz industrije **spreminja reke v odprte kanale**.
- ▶ **Samočistilna sposobnost rek** (ko vodni organizmi predelajo organske ostanke v mineralne snovi) **je presežena**.
- ▶ **Namesto popolnega razkroja** organskih snovi v anorganske se začne **gnitje** z nastajanjem **strupenih proizvodov**.
- ▶ **Strupi in pomanjkanje kisika ubijajo organizme**.
- ▶ **Reka se spremeni v mrtev in umazan kanal**.
- ▶ Samo **dosledno čiščenje** kanalizacijskih odplak **v čistilnih napravah**, preden steče voda v reko, **omogoča ohranjanje prvotnih biocenoz**.

MORJA

- Morje je **najstarejši ekosistem na Zemlji**.
- Sega **od obrežnega dela** do največjih globin (**do 11.000 m globoko**).
- **Morska voda** je **raztopina soli** z dokaj **stalno ionsko sestavo**, kjer **večji del** pripada šestim ionom (**Na⁺, K⁺, Ca²⁺, Mg²⁺, Cl⁻, SO₄²⁻**).
- **Povprečna slanost** morske vode je **35 %**.
- Zaradi **natrijevega klorida** je morska voda **slana**, zaradi **magnezijevega sulfata** pa **grenka**.
- Oceani imajo s svojimi **toplimi in hladnimi tokovi** močan **vpliv** na celotno **podnebje**, morske alge oz. **fitoplankton** pa opravi **večji del fotosinteze na Zemlji**.
- **Posebnost morja je plimovanje.** **Višina bibavice** (izmenično naraščanje in padanje morske gladine) znaša ob nekaterih obalah oceanov **preko 15 m**, v severnem Jadranu pa **manj kot 1 m**.

VERTIKALNA IN HORIZONTALNA DELITEV OCEANA

23

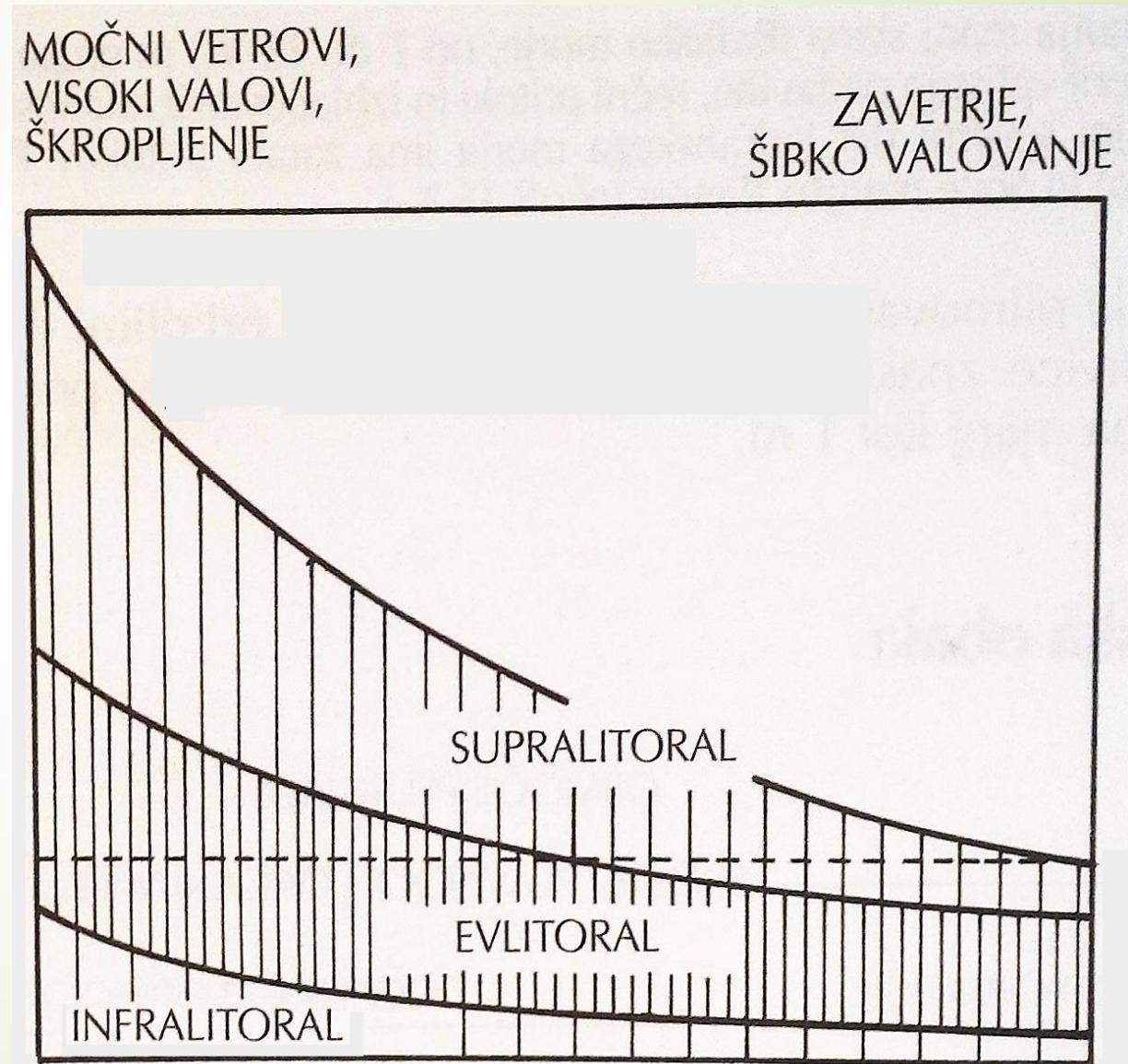

Slika 10.26: Živiljenjske združbe so v morju značilno razslojene po dnu (bental) in v prosti morski vodi (pelagial) glede na globino in oddaljenost od celine.

- ▶ Glede na **oddaljenost od obale** ločimo:
  - ▶ **Priobalno ali neritsko območje**
  - ▶ **Oceansko območje**
- ▶ Glede na **globino** ločimo:
  - ▶ **Litoral** = plitkomorska obala (do 200 m globine)
  - ▶ **Šelf** = celinska polica (200 m globine)
  - ▶ **Batial** = celinski nagib
  - ▶ **Abidal** = oceansko dno (4.000 m)
  - ▶ **Hadal** = globokomorski jarek
- ▶ Glede na **osvetljenost** ločimo:
  - ▶ **Evfotično cono** = osvetljeno območje
  - ▶ **Afotično cono** = neosvetljeno območje
- ▶ Glede na **živiljenjske združbe** ločimo:
  - ▶ **Bental** = živiljenjska združba na morskem dnu
  - ▶ **Pelagial** = prosto plavajoča skupnost
    - ▶ **Nekton** (organizmi, ki aktivno plavajo) – ribe, lignji...
    - ▶ **Plankton** (organizmi, ki lebdejo v vodi)
      - ▶ **Fitoplankton**
      - ▶ **Zooplankton**

PRIOBALNO OBMOČJE

- ▶ Priobalno območje obsega :
  - ▶ **Pas škropljenja** ali **supralitoral**
  - ▶ **Pas bibavice** ali **evlitoral**
  - ▶ **Spodnji obalni pas** ali **infralitoral**
(do 35 m globoko).

SKALNATA MORSKA OBALA PAS ŠKROPLJENJA - SUPRALITORAL

morski koprc
Crithmum maritimum

obmorski oman
Inula crithmoides

ozkolistna mrežica
Limonium serotinum

- ▶ **Slanoljubne rastline**, ki v odebelenih listih shranjujejo vodo za sušno obdobje:
  - ▶ **Morski koprc, obmorski oman, ozkolistna mrežica.**
- ▶ Čeprav je pas škropljenja del kopnine, se v njem naseljujejo nekateri **morski prebivalci**:
  - ▶ **Polži breženke, raki obrežne mokrice, marogaste rakovice, raki vitičnjaki.**

breženke
Melarhaphe neritoides

obrežna mokrica
Ligia italica

marogasta rakovica
Pachygrapsus marmoratus

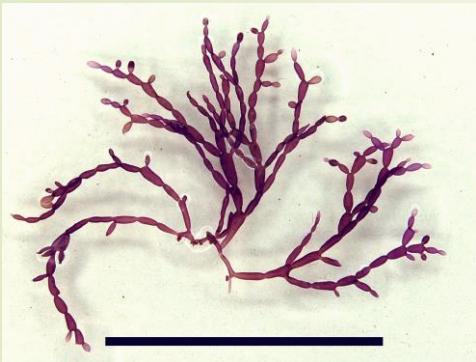
rak vitičnjak
Chthamalus stellatus

26

jadranski bračič
Fucus virsoides

katenela - *Catenella caespitosa*

rdeča morska vetrnica
Actinia equina

PAS BIBAVICE - EVLITORAL

- Alge in živali v pasu bibavice so **ekološke dvoživke**: del dneva so **potopljene**, drugi del pa preživijo **na suhem**.
- Alge:** jadranski bračič, rdeče alge **katenele**, morska solata.
- Živali:** morska vetrnica, polži **latvice** in **pegavke**, školjke **klapavice**, marogaste in **oborožene rakovice**, ribe **babice**.

latvica – *Patella* sp.

pegavka
Osilinus turbinatus

babica
Barbatula barbatula

marogasta rakovica
Pachygrapsus marmoratus

morska solata
Ulva lactuca

mediteranska klapavica
Mytilus galloprovincialis

SPODNJI OBALNI PAS - INFRALITORAL

cistozire
Cystoseria sp.

► **Alge**: skale in podmorske stene obraščajo grmiči **cistozir** in **sargaških alg**, pahljačaste **padine**, nežne trakaste **diktiote**, zelenkastobelci apneni **dežnički**, **lavrencija** in še mnoge druge vrste alg.

sargaške alge
Sargassum sp.

padina
Padina pavonica

diktiota
Dic平ota dichotoma

lavrencija
Laurencia obtusa

morski dežniček
Acetabularia acetabulum

SPODNJI OBALNI PAS - INFRALITORAL

voščena morska vetrnica
Anemonia viridis

► Živali:

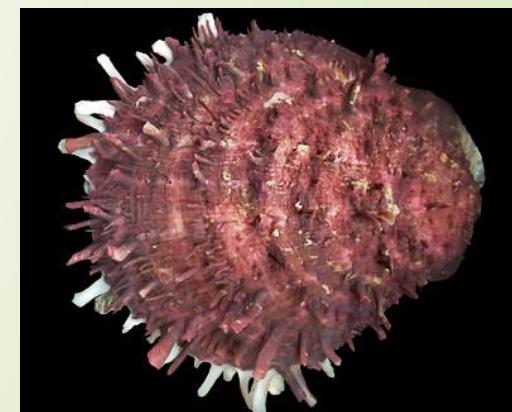
- ožigalkarji: **voščene vetrnice**,
- spužve: **spužve žveplenjače**
- črvi cevkarji: **spirografisi in serpule**
- školjke: **ostrige, morska kopita.**

serpula
Serpula vermicularis

ostrica - *Ostrea edulis*

morsko kopito
Spondylus gaederopus

čokati volek
Phyllonotus trunculus

bodičasti volek
Bolinus brandaris

čokati rožiček
Cerithium lividulum

SPODNJI OBALNI PAS - INFRALITORAL

► polži: **čokati in bodičasti voleki, rožički, morski stebrci, stožci, pelikanova stopalca, morska ušesca, troblje, itd.**

navadni stebrc
Epitonium commune

pelikanovo stopalce
Aporrhais pespelecani

grčasta troblja
Charonia lampas

stožec
Conus ventricosus

morsko uho
Haliotis tuberculata lamellosa

SPODNJI OBALNI PAS - INFRALITORAL

skalna kozica
Palaemon elegans

veliki morski pajek
Maja squinado

- ▶ raki: **morski pajki, kozice**
- ▶ iglokožci: **morske zvezde, kačjerepi, morski ježki**

ognjenordeča morska zvezda
Echinaster sepositus

morski ježek
Paracentrotus lividus

bodičasti kačjerep
Ophiothrix fragilis

prava spužva
Spongia officinalis

lažna korala
Myriozoum truncatum

neptunove čipke
Retepora cellulosa

SPODNJI OBALNI PAS - INFRALITORAL

- ▶ mahovnjaki: **lažna korala, neptunove čipke**
- ▶ plaščarji: **bradavičasti kozolnjak**
- ▶ glavonožci: **hobotnice, sipe**
- ▶ spužve
- ▶ školjke: **morski datlji**

bradavičasti kozolnjak
Phallusia mamillata

velika hobotnica
Octopus vulgaris

morski datelj
Lithophaga lithophaga

navadna sipa
Sepia officinalis

SPODNJI OBALNI PAS - INFRALITORAL

► **Ribe:** glavoč, babica, pisanica, knez, škrapina, jate gavunov, murena.

glavoč leopard
Thorogobius ephippiatus

škrapina
Scorpaena scrofa

gavun
Atherina hepsetus
Photo credit: Howard Jelks

babica
Barbatula barbatula

pisanica
Serranus scriba

knez
Coris julis

murena
Muraena helena

33
pelikanovo stopalce
Aporrhais pespelecani

mrežasta venerka
Ruditapes decussatus

srčanka
Cerastoderma edule

PEŠČENA MORSKA OBALA

- alge: **pozidonija**
- polži: **pelikanova stopalca, vretenca, veliki sodci**
- školjke: **mrežaste venerke,ladinke, srčanke, pokrovače, lepotke, morska kopita, morske nožnice, leščurji, skledice**

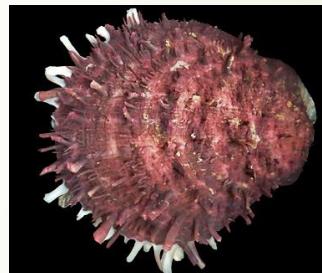
jakobova pokrovača
Pecten jacobaeus

Morska
nožnica

lepotka
Callista chione

morsko kopito
Spondylus gaederopus

skledica
Glycymeris pilosa

pozidonija
Posidonia oceanica

rebrasta ladinka
Venerupis corrugata

veliki leščur
Pinna nobilis

34

cevasti brizgač
Holothuria tubulosa

mali srčasti ježek
Echinocardium cordatum

brancin
Dicentrarchus labrax

PEŠČENA MORSKA OBALA

- iglokožci: **brizgači, srčasti ježki.**
- ribe: **morski konjiček, morski zmaj, iverka, robec, morski list, električni skat, špar, brancin.**

morski konjiček
Hippocampus sp.

morski zmaj
Trachinus draco

električni skat
Torpedo marmorata

iverka
Platichthys flesus
(*passera*)

morski list
Solea solea

špar
Diplodus annularis

gladki robec
Scophthalmus rhombus

OCEANSKO OBMOČJE

- ▶ Na odprttem morju prevladuje **plankton**, ki ga sestavljajo:
  - ▶ **enocelične alge**, ki so glavni proizvajalci kisika v morjih
  - ▶ **enocelične živali**, ki se prehranjujejo predvsem z algami
  - ▶ številne **mnogocelične planktonske živali**: **ličinke rakov, morskih ježkov, ribje mladice in klobučnjaki (meduze)**.
- ▶ **Največ planktona je tik pod vodno gladino**, kjer se alge zaradi največ svetlobe uspešno razmnožujejo.
- ▶ Na odprttem morju živijo **ribe** pretežno **v jatah** (posamezna riba, ki se na odprttem morju nima kam skriti, je za plenilca ranljiva. Ribe v jati s svojim načinom plavanja zmedejo plenilca, ki se ne more osredotočiti na plen).
- ▶ Glavni **plenilci** morij so:
  - ▶ številne vrste **rib** (**tun, morski pes, barakuda, trska**)
  - ▶ Številne vrste **sesalcev** (**delfini in kiti**).

36

PLANKTON

► **Fitoplankton** (enocelične alge):

► kremenaste alge, dinofiti.

► **Zooplankton**:

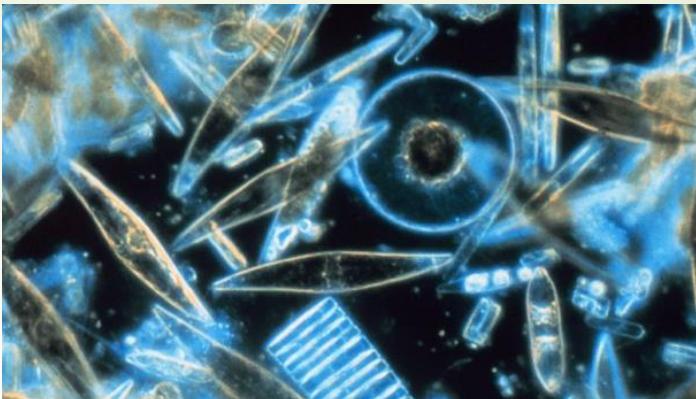
► raki ceponožci, vodne bolhe, ličinke rakov, morskih ježkov in mehkužcev, ribje mladice, meduze

rak ceponožec
Calanus glacialis

morska bolha
Penilia avirostris

kremenaste alge
Diatomeae

dinofit
Ceratium hirundinella

ličinka velikega bogomolčarja
Squilla mantis
(canocchia)

mesečinka
Pelagia noctiluca

37

OCEANSKO OBMOČJE

jata sardel
Sardina pilchardus

rdeči tun
Thunnus thynnus

beli morski pes
Carcharodon carcharias

barakuda
Sphyraena barracuda

trska
Gadus morhua
(merluzzo, baccalà)

sinji kit
Balaenoptera musculus

navadni delfin
Delphinus delphis

AFOTIČNA CONA

- ▶ Morsko dno v globinah, večjih od 200 metrov, je **redko poseljeno**, saj tod **ni svetlobe**, ki bi omogočala življenje proizvajalcev, posledično pa je tudi malo drugih vrst živih bitij.
- ▶ Morje je v velikih globinah **zelo hladno** – približno **5°C**.
- ▶ V velikih globinah je **velik morski tlak**, ki znaša v globini 1.000 metrov kar 1.000-krat več kot v globini 1 meter.
- ▶ Le redki organizmi imajo prilagoditve, ki jim omogočajo preživetje v teh razmerah.
- ▶ Tak primer so **globokomorske ribe**, ki imajo **izrastke ki osvetljujejo okolico**, zaradi česar žival **lažje najde hrano**.

globokomorska riba
Melanocetus johnsonii

KORALNI GREBENI

- ▶ V plitvih tropskih morjih, kjer je **temperatura vode nad 20°C**, nastajajo koralni grebeni.
- ▶ Na skalnem dnu rastejo **apnenčsta ogrodja koralnjakov**.
- ▶ Poznamo okoli **1000 različnih vrst koralnjakov**.
- ▶ Poleg koralnjakov tvorijo greben še **spužve, cevkarji, školjke in alge**.
- ▶ Na koralne grebene se naselijo **polži, raki, morski ježki, morske zvezde in živobarvne ribe**.
- ▶ **Okoli vulkanskih otokov** nastajajo obročasti koralni **atoli**.

